

Střelba těžkým kulometem z krytu.

V posledních dvou svazcích „Revue d'Infanterie“ z minulého roku uveřejnili plukovník Paquet a pplk. Roze des Ordons článek, pojednávající o zvláštním druhu střelby z těžkého kulometu, zvaném „tir masqué“, který však není v podstatě nic jiného, než nepřímá střelba tak, jak ji stručně popisuje náš starý předpis P-I-2b na str. 83—85 a kterou dnes všeobecně zoveme střelbou z krytu.*)

Tento způsob střelby, u nás poměrně značně opomíjený (popis provedení je v P-I-2b jen velmi kusý), je tu podrobně propracován. Při tom je předpokládáno použití pomůcek, jež má francouzský kulometník pro nepřímou střelbu.

Článek vzbudil u nás značný ohlas. Bylo o něm mnoho debatováno zvláště při cvičeních, neboť autoři tvrdí, že se „tir masqué“ stane v budoucnosti normálním způsobem kulometné střelby.

Stručný obsah článku: Začíná velké cvičení a dva rozhodčí, z nichž jeden podrobně ví, co je to „tir masqué“, očekávají počátek akce. Je hodina H-10, kdy padnou první dělové rány, zarachotí kulomety. Rozhodčí si pochvalují, jak pěkně jsou kulomety zastřeny, že je není vidět. Při tom rozhodčí „znalý“ kulometné střelby vysvětluje „neznalému“, jakým způsobem je umožněna střelba kulometů, střelících z krytu.

V další části je pojednáno o výcviku kulometníků, při čemž autoři zdůrazňují, že velitel praporu má býti především dokonalým kulometníkem.

Pak je srovnávána nepřímá střelba z kulometu se střelbou z krytu, neboť velitel, který připravuje střelbu z krytu, musí obvykle vykonati některé úkony jako při přípravě nepřímé střelby, na př. zjišťuje dálku, polohový úhel, náměr, směr střelby atd., takže

*) Též střelba skrytá, ze skrytého palebného postavení. Střelbou ze skrytého palebného postavení je obvykle též nepřímá střelba. Přesný termín nebyl dosud stanoven.

mnohdy střelba z krytu je vlastně velmi zjednodušenou nepřímou střelbou.

Máme-li na příklad velmi málo času a místa a máme-li v nejkratší době vykonati takovou střelbu, můžeme si počínati takto: Umístíme kulomety na odvráceném svahu tak, aby střela na své dráze nezachycovala kryt (K_1 na obr. 1.). Poněvadž cíl C s palebného stanoviště nebudeme viděti, nebudeme moci použiti stupnice hledí. Proto se doplížíme na hřeben krytu, odkud cíl uvidíme, a určíme jeho směr zapíchnutím dvou malých výtyček. Tím vytyčíme také směr střelby.

Zamíříme-li nyní kulometem, který je umístěn v prodlouženém směru výtyček vzadu, do směru střelby a postavíme-li náměr pomocí libely s dílcovým dělením, můžeme zahájit palbu. Jsou-li přípravy ke střelbě (přesná dálka, polohový úhel, vlivy povětrnostní, derivate) pečlivě vykonány, není příčiny, proč by tato střelba nebyla stejně přesná a stejně účinná jako střelba přímá.



Střelbu z krytu můžeme podobně provést též se stanoviště daleko za krytem na odvráceném svahu (K_2). Při přípravě střelby musí však velitel na pozorovatelně, která je na hřebenu krytu, přepočítavati zjištěné prvky střelby pro palebné stanoviště kulometů.

Mnohem snadnější je však provedení prvně popsánoho způsobu (s palebného stanoviště za samým krytem), poněvadž nevyžaduje tolik a tak přesných příprav jako druhý způsob. Jeho další výhoda je v tom, že velitel skutečně řídí střelbu, neboť může jednak pozorovati cíl a někdy i dopady střel, jednak je tak blízko u kulometů, že je ovládne.

Výsledky střelby závisí především na veliteli. Ten musí proto vynikati postřehem pro volbu skrytého palebného stanoviště a znáti dokonale přípravu a provedení střelby.

Výhoda střelby z krytu záleží zejména v ukrytí palebných stanovišť před pozemním pozorováním. Proto kulomety střílející z krytu nemohou býti tak brzy zjištěny, postřelovány a zničeny, což je zejména důležité při vyrazení k útoku, ve východisku, v palebné základně.

Poněvadž obsluha kulometů, střílejících z krytu, nebude obyčejně rušena řízenou palbou, může vykonávati všechny úkony přesně, takže účinek zbraně bude možno vystupňovati na nejvyšší míru.

Spojení na odvráceném svahu, kde nepřítel nemůže pozorovati, je snadné. To je důležité při provádění a řízení palby zejména na cíle, které nebyly dříve známy nebo předvídaný. Mimoto zásobování střelivem na odvráceném svahu můžeme prováděti bez zvláštních těžkostí.

Poněvadž při střelbě z krytu je používáno libely k udělení náměru, jenž musí býti matematicky přesně zjištěn se zřetelem na

složky mající vliv na střelbu (dálka, polohový úhel, teplota, vítr, derivace), lze se nadít, že střelba takto z krytu provedená bude přesnější než střelba přímá, kde s těmito prvky počítáme zhruba, zejména nemůžeme-li pozorovati dopady střel.

Jestliže obsluha kulometů je dokonale vycvičena, netrvá příprava střelby z krytu déle než příprava střelby přímé. Při vzdálenostech nad 1000 m je doba přípravy skoro stejná.

Srovnáváme-li postup prací při přípravě střelby přímé s přípravami pro vykonání střelby z krytu, pozorujeme, že při obou způsobech je třeba nejprve zjistiti cíle a jejich dálku. Při volbě palebného stanoviště pro střelbu z krytu musí velitel zjistiti jen, může-li přestřelovati překážku (kryt) před samým kulometem, kdežto při střelbě přímé musí vykonati vše, aby palebné stanoviště i jeho zaujetí zastřel.

Při palbě z krytu udá velitel čtyři obyčejně cíl veliteli družstva, tento pak vytyčením směru nebo s použitím odměrného bodu kulometry umístí. Při tom obsluha kulometu zapustí nohy podstavce do země, aby bylo dosaženo největší stability. Mezitím vypočítává velitel náměr a odměr jako pro nepřímou střelbu. Tato příprava vyžaduje u dobře vycvičené obsluhy nejvýše 10 minut času.

Při střelbě přímé, kde k určení náměru používáme hledí, dává velitel čtyři veliteli družstva cíl. Ten jej oznamuje veliteli kulometu, velitel kulometu střelci, což vyžaduje času. Při střelbě na vzdálenosti větší než 1000 m je třeba obyčejně zjištěnou základní dálku opravovat, při čemž je třeba míti zřetel na tytéž složky, s nimiž je pracováno při střelbě z krytu (dálka, vítr, derivace). Není tedy v přípravě přímé střelby a střelby z krytu valného rozdílu, vyjma snad je-li možné pozorování dopadů střel.

Je proto výhodnější zahájit palbu o několik minut později, avšak palbu přesnou a s palebného stanoviště, jež protivník nevidí a na které tedy pravděpodobně nebude ani střílet.

Jiná okolnost, které je třeba si všimnouti, je ta, že se střelci neunavují pozorováním cílů, nýbrž míří jen do záměrných tyčí nebo odměrných bodů. Náměr stavějí pomocí libely. Pracují klidněji než v přímé palbě protivníka, což se jistě projeví v přesnosti palby.

Z těchto důvodů má býti střelba z krytu používána vždy, kdykoli to situace dovolí.

Nevýhoda skrytých palebných stanovišť za samým hřebenem krytu záleží v tom, že mají obyčejně před sebou značný hluchý prostor a že vzhledem k výšce krytu bude z nich možná jen střelba na větší vzdálenosti. Kromě toho se mohou takto umístěné kulometry státi cílem systematické palby protivníka, poněvadž hřebeny a odvrácené svahy předem jsou místa vhodná k umístění palebné zátkladny.

Příprava střelby z krytu s palebného stanoviště daleko za krytem vyžaduje, jak již bylo dříve podotčeno, aby velitel počítal na své pozorovatelné s palebným stanovištěm kulometů. Vhodnou volbou palebných stanovišť daleko za krytem můžeme zmenšiti hluché prostory za překážkou. Palebná stanoviště zvolená daleko za kry-

tem nejsou obyčejně v palbě řízené na kryt. Poněvadž jsou však nízké, jsou více ohrožována plynem.

Palba ze stanovišť daleko za krytem skýtá veliké výhody v členění palebných zdrojů do hloubky, zejména tam, kde protivník disponuje mohutnými palebnými prostředky. Přes to, že její příprava je poněkud delší, zasluhuje pečlivého nácviku a častého použití.

Příprava a provádění palby z krytu je snadné ve východisku, neboť obyčejně je dostatek času. Aby cíle a střelecké prvky pro jednotlivé čety za pohybu vpřed mohly býti včas zjišťovány, musí se velitel roty co možná nejdříve dostat se svým pomocným družstvem kupředu a provést průzkum.

Velitelé čet, jakmile dostanou rozkaz o nových palebných stanovištích a cílech, připravují palbu, při čemž jim pomáhají velitelé družstev.

Cíle jsou označovány velitelem roty pomocí jednoho nebo více vztažných bodů jednoduchým způsobem tak, že velitel roty určí směr cíle (vpravo nebo vlevo od spojnice velitel roty—vztažný bod), jeho dálku, podle okolností i bližší označení.

Střelbu čet řídí obyčejně velitelé čet, neboť sami výsledky střelby pozorují. Je-li viděti dopady střel, je to velmi jednoduché. Obyčejně však, zejména při střelbě na velké vzdálenosti, dopady střel viděti nebude. Nezbyvá nic jiného, než provést pečlivě celou přípravu střelby a voliti takový druh palby, aby cíl byl zasažen.

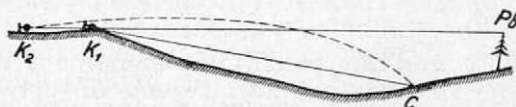
To jsou základní myšlenky o střelbě z krytu z onoho článku, jenž dále mimo jiné uvádí výsledky praktických střelb na polních střelnicích, při nichž bylo dosaženo až 45% zásahů v terčích.

My, kteří dosud nemáme těch prostředků, jimiž disponuje francouzský kulometník (plán, dílcoměr, polohoměr, dálkoměr, libela), provádíme střelbu z krytu několika podobnými, avšak jednoduššími způsoby, jež se nicméně dobře osvědčují.

Umísťujeme kulometry na hřebenu krytu na stanovišti, z něhož vidíme cíl. Na cíl zamiřujeme přímo, s hledím odpovídajícím jeho skutečné vzdálenosti. Potom vyhledáváme, obyčejně vysoko nad cílem, v jeho pozadí, pomocný bod, jenž nesmí býti příliš stranou. Do tohoto pomocného bodu zamiřujeme tak, že snižujeme hledí (jako při praktické opravě), při čemž kulometem, t. j. rozsevným přístrojem, nehýbeme. Tím dostaneme nové, snížené hledí pro pomocný bod.

Poté stahujeme kulomet ve směru cíl—stanoviště tak daleko dozadu, až nevidíme cíl (tedy cíl nevidí také nás), a tak, abychom ještě viděli pomocný bod. Do tohoto pomocného bodu zamiřujeme potom s dříve získaným sníženým hledím, čímž hlaveň kulometu přivedeme do náměru na skutečný cíl. Vzdálenost mezi záměrným a palebným stanovištěm nemá přesahovati hloubku 50% rozptylu.

Příklad: kulomet umístěný na K_1 byl zamiřen na cíl C s hledím 10. Bez pohnutí kulometem zamiřeno na pomocný bod Pb, čímž získáno hledí 5. Kulomet byl přenesen na K_2 a s hledím 5 zamiřen na Pb, čímž dostal náměr pro cíl C.



Je-li úhel mezi cílem a pomocným bodem tak veliký, že nestačí rozpětí hledí, můžeme použití k zamíření na pomocný bod též rozsevného přístroje. Počínáme si takto: Umístíme kulomet na hřebenu krytu (jako dříve) a zamíříme na cíl s hledím, odpovídajícím skutečné dálce cíle. Při tom si zapamatujeme nebo zaznamenáme náměr na zubatce v dílcích. Potom, aniž měníme hledí, zamíříme pomocí rozsevného přístroje (náměrového kolečka) na pomocný bod. Tím získáme na zubatce nový náměr v dílcích. Odečtením obou náměrů dostaneme rozdíl.

Pak přeneseme kulomet za kryt a zamíříme jej s dřívějším hledím na pomocný bod. Od náměru, který nám takto vznikne na zubatce, odečteme dříve zjištěný rozdíl a upevníme na něm kulomet. Tím jej namíříme na skutečný cíl.

Příklad: Kulomet byl zamířen na cíl s hledím 10. Na zubatce přečten náměr 370. S hledím 10 zamířeno pomocí náměrového kolečka na pomocný bod. Zjištěn náměr 395. Rozdíl je 25 dc.

Kulomet přenesen za kryt a zamířen na pomocný bod s hledím 10. Na zubatce zjištěn náměr 415. Odečten rozdíl 25 (aby hlaveň byla snížena), čímž vznikl náměr 390, na který kulomet upevníme.

Leží-li pomocný bod sice nad cílem, avšak poněkud stranou, použijeme k zamíření do strany ještě dílkového dělení na vodící deštičce hledí (jako při praktické opravě), podle potřeby dílkového dělení na kluzavce.

Bylo-li použito dílkového dělení kluzavky, zjišťujeme rozdíl v odměru při zamíření na skutečný cíl a při zamíření na pomocný cíl. V palebném stanovišti za krytem potom (po zamíření na pomocný bod) tento rozdíl připočítáváme k odměru na kluzavce, leží-li pomocný bod vpravo od cíle, a odčítáme jej, leží-li pomocný bod vlevo od cíle.

Příklad: Kulomet zamířen na cíl. Odměr na kluzavce je 320. Po zamíření na pomocný bod, který je vpravo, zjištěn odměr 305. Rozdíl je 15 dílců.

Kulomet přenesen za kryt a zamířen na pomocný bod. Odměr na kluzavce 310. Aby se hlaveň vychýlila směrem ke skutečnému cíli, t. j. do leva, připočteme rozdíl (15 dc) k odměru 310, čímž získáme odměr 325, na který kulomet upevníme.

Máme-li po ruce libelu s dílkovým dělením (na př. libelu těžkého kulometu Hotchkiss) a chceme-li přípravu střelby co nejvíce utajiti, můžeme si počínati takto: Kulomet s obsluhou ponecháme za krytem. Doplížíme se na hřeben krytu a dvěma bodáky vytyčíme směr cíle. Kulomet umístíme v prodlouženém směru vzadu, za krytem a zamíříme jej přesně do směru zapíchnutých bodáků. Poté podle dálky cíle polohového úhlu, teploty a podélného větru pomocí

libely udělíme kulometu náměr. Vliv příčného větru a derivate vyloučíme posunutím kulometu na kluzavce.

Způsobu tohoto můžeme použití též nemáme-li libely. Při tom však spotřebujeme více střeliva. Zamiřujeme do vytyčeného směru, stavíme na kulometu jen přibližný náměr (zamiřujeme na vrchol krytu) a zahajujeme palbu. Náměr opravujeme podle dopadů střel.

Velmi výhodný je též tento způsob: Kulomet s obsluhou ponecháme za krytem. Nad cílem vyhledáme pomocný bod, který je z palebného stanoviště za krytem vidět. Na tento bod, ať je v jakékoliv dálce, zamíříme hledím pro skutečný cíl. Náměr, vzniklý na zubatce si zapamatujeme.

Nato velitel, umístěný na hřebenu krytu, zjistí dalekohledem v dílcích polohový úhel, mezi odměrným bodem a cílem. O tento úhel snížíme na zubatce náměr kulometu, čímž jej uvedeme do náměru na skutečný cíl.

Příklad: Cíl vzdálen 10, odměrný bod 12. Kulomet zamířen na pomocný bod s hledím 10. Na zubatce se objevilo číslo 390. Mezi odměrným bodem a cílem jeví se v dalekohledu polohový rozdíl 10 dc. Náměr 390 na zubatce zmenšíme na 380, čímž zamíříme na skutečný cíl.

Při všech těchto způsobech střelby z krytu obsluha kulometu je skryta. Střelbu řídí a pozoruje velitel. Před zahájením střelby, jakmile udělíme kulometu náměr, provádíme zkoušku přestřelitelnosti hřebenu krytu tím, že vedeme záměrnou přes nálietek pro opěradlo a spodní část výfuku. Jen tehdy, jde-li tato záměrná přes kryt, máme zaručeno, že střela na své dráze o něj nezachytí. O poloze jádra svazku přesvědčujeme se zastřílením.

Jakmile jsme ukončili přípravu střelby (zamíření), zvyšujeme hledí tak, aby vzniklá záměrná protínala terén blízko před kulometem. Toto místo si zapamatujeme a označíme. Slouží nám při střelbě ke kontrole náměru a odměru kulometu, ev. při náhodném vychýlení kulometu k rychlému přivedení tohoto do správného odměru a náměru na cíl.

Poněvadž kulomet je po získání střeleckých prvků pro střelbu z krytu přenášen, nebo poněvadž zjišťování jejich neděje se z palebného stanoviště, vznikají určité rozdíly, jež však jsou celkem nepatrné a v praxi jsou vyrovnány rozptylem zbraně.

Kromě palby pevným kulometem můžeme při střelbě z krytu provádět i rozsevy, palbu rozstupňovanou, s pozměňovaným hledím a mezi dvojím hledím.

Rozsevy (šířkové) vykonáváme tak, že při přímém zamíření s hřebenu krytu zjistíme šířku cíle v dílcích (nejlépe pomocí kluzavky). Po přenesení kulometu za kryt a po zamíření na cíl (nejlépe na jeho střed) omezíme velikost zjištěného rozsevu na kluzavce svorkami a kolíčky.

Byl-li směr střelby získán vytyčením bodáky (nejlépe do středu cíle), zjistíme šířku cíle se stanoviště velitele na hřebenu krytu pomocí dílcového dělení v dalekohledu. Tuto šířku přeneseme potom na kluzavku kulometu a omezíme ji svorkami a kolíčky.

Palbu rozstupňovanou připravujeme (je-li zamiřováno přímo, s hřebenu krytu) podobně jako při přímé střelbě. Byl-li směr střelby vytyčen a máme-li libelu, udělíme jednotlivým kulometům náměr podle tabulek. Na příklad, máme-li dva kulometry a střelíme-li na cíl, jehož dálka byla odhadnuta na 10, určíme jednomu kulometu náměr 16 (pro 900 m), druhému 22 (pro 1100 m).

Palbu s pozměňovaným hledím můžeme prováděti takto: Po umístění kulometu za krytem a po zamiření na cíl (kterýmkoli způsobem) zjistíme náměr na zubatce. Tento náměr postupně zvětšujeme a zmenšujeme po 5 až 10 dílcích.

Při palbě mezi dvojím hledím (nejlépe s použitím libely) omezuje hloubkový rozsev svorkami, jež upevňujeme na zubatce kulometu. Při určení směru střelby třeba pamatovati, zvláště při větších vzdálenostech, na vliv větru a derivate.

Z toho, co bylo popsáno, je zřejmo, že i bez zvláštních pomůcek můžeme připravit poměrně přesně a dosti rychle střelbu z krytu. Je třeba jen dokonale znáti tuto přípravu.

Hle, jaké pole působnosti se zde naskýtá kulometníku-instruktoru, jemuž přece tolik na tom záleží, aby si jeho vojín dovedl vždy, v každé situaci pomoci a aby neopouštěl činnou službu jako ne-douk, kovářiček, nýbrž jako kovaný kovář.

Výcvik není těžký a je zajímavý jako střelba vůbec. V pokročilejší době může býti látka zpestřována tím, že místo cílů umístíme v terénu střelce s lehkými kulometry a s několika cvičnými náboji. Ti pozorují hřeben, kde má býti příprava střelby provedena. Jakmile spatří na hřebenu i jednotlivce, připravující střelbu z krytu, zahájí palbu. Tím jej nutí k opatrnosti, k využívání krytu, čímž se zdokonaluje postřel pro volbu stanoviště, a k zastírání činnosti, což je neméně důležité, neboť střelba z krytu má býti zahájena s překvapením.

V samostatném provádění střelby z krytu má býti vyškolen každý velitel kulometu. Stačí potom, aby velitel družstva nebo čtyř po udání cíle a dálky nařídil jen: „Střelba z krytu!“. Příprava střelby se tak zkrátí na nejmenší míru. K ukrytí palebných stanovišť postačí mnohdy nejnepatrnější terénní vlna, mez.

Při polní střelbě je třeba dáti všem velitelům kulometných jednotek možnost tuto střelbu provést. Kulometníci ji provádějí se zájmem a získají při tom cenné zkušenosti.

Tato střelba, je-li přesně připravena a zahájena s překvapením, je velmi účinná. Znám případ, kdy při polní střelbě kulometná četa dostala za cíl 4 nepřátelské kulometry, umístěné na okraji podrostu, vzdálené 1200 m. Velitel čtyř nařídil připravit palbu z krytu mezi dvojím hledím. Každému vlastnímu kulometu přidělil jeden nepřátelský. Po překvapujícím zahájení palby v prvních 30 vteřinách všechny 4 kulometry protivníka byly sraženy.

Vylíčené způsoby střelby z krytu mají tu nevýhodu, že s dnešními prostředky nemůžeme spolehlivě měniti cíle, zejména pokud jde o jejich dálku, t. j. udělení náměru.

K tomu účelu potřebovali bychom přístroj, nejlépe snad spojený s dálkoměrem, s odměrovým dílcovým dělením, jímž bychom z po-

zorovatelný na hřebenu krytu mohli měřiti odměr mezi jednotlivými cíli. Hlavice dálkoměru by mohla být opatřena též dělením náměrovým, takže velitel by mohl stanovit s jistotou i polohový úhel cíle.

Při udávání střeleckých prvků by bylo možno zjištěné údaje nařizovati přímo kulometům, neboť rozdíl mezi pozorovatelnou a palebným stanovištěm by byl nepatrný. K vypočítání oprav střelby (polohový úhel, teplota, vítr, derivace) postačí úplně nedávno vydaný 2. doplněk sl. předpisu P-III-3a. Aby i jednotlivé kulometry mohly prováděti střelbu z krytu, bylo by dobře připevniti na kulomet tabulku náměrů.

Odměr kulometu při změně cíle je možno udávati jen v dílcích, což se dá snadno provésti, poněvadž kluzavka kulometu má dílcové dělení. Při udávání změny cíle nutno však kulometu veleti odměr vždy opačně, než jak se jeví pozorovateli. Na příklad při přeložení palby o 30 dc od starého cíle do prava velíme: „Odměr 30 dc do leva!“, čímž hlaveň přivedeme do žádoucího směru.

Abychom mohli udělovati kulometu rychle náměr, bylo by třeba zavésti libelu s dílcovým dělením, podobně, jako je tomu u těžkého kulometu Hotchkiss.

Aby se kulometry mohly členiti do hloubky bez nebezpečí, že budou nuceny rychle měniti svá palebná stanoviště, je třeba zvětšiti jejich účinný dostřel.

Řízení svazku drah do cíle by bylo velmi usnadněno konstrukcí speciální výbušné (zastřelovací) střely, jež by označovala místo dopadu kouřem. Střela ta by musila mít ovšem balistické vlastnosti přibližně stejné jako střela normální.

To jsou podmínky, na jejichž splnění je závislé snadné, rychlé a spolehlivé provádění nejen střelby z krytu, nýbrž i provádění nepřímé střelby.

Pěchota u nás a v cizině.

—t:

Japonská pěchota.

Pěchota je hlavní zbraní v japonské armádě. Její vážnost vyznačuje jak její počet — tvoří víc než 50% celkového početního stavu armády — tak i důležitost úlohy vytčené jí v poli. Mezi dvaceti veliteli armád anebo divisí vyšlo devatenáct z řad pěchoty.

Tato převaha pěchoty není náhodná. Působí tu jednak nejpravděpodobnější způsob boje, který lze bráti v úvahu pro japonskou armádu, jednak osobní vlastnosti Japonce, jež se v branné službě nerozvinou nikde lépe než v pěchotě.

Organisace armády se řídí jevištěm možných operací. Japonské souostrovi se všech stran mořem obklopené nepoznalo po staletí nepřátelského vpádu. Neobává se ho tedy ani nyní. Zato četné a úzké styky Japonska s východní Asií mohou být příčinou příštích sporů. Tamní jeviště má velkou rozlohu, slabou síť komunikací, rozmanitý ráz — od zalesněných, nesnadno přístupných pohoří po širé, otevřené roviny —